

Asia: VN/18157/2023

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi kyberturvallisuusdirektiivin (NIS2-direktiivi) täytäntöönpanemiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot NIS2-direktiivin tavoitteista ja tarkoituksesta

Suomen Erillisverkot Oy kiittää mahdollisuudesta lausua kyberturvallisuusdirektiivin täytäntöönpanosta ja pitää yleisesti ottaen hyvänä, että kansallisesti säädetään laki kyberturvallisuuden hallinnasta, jossa säädetään yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisten toimijoiden kyberturvallisuuden ja riskienhallinta- ja raportointivelvoitteista.

Soveltamisalaa koskevat huomiot

Suomen Erillisverkot Oy ja tytäryritykset ovat toimijoita, jotka tarjoavat palveluja yksinomaan julkishallinnon toimijoille, jotka harjoittavat toimintaa kansallisen turvallisuuden, yleisen turvallisuuden, puolustuksen tai lainvalvonnan alalla. Suomen Erillisverkot Oy pitää tärkeänä, että yrityksen ja sen tytäryritysten toimiala huomioidaan ja siihen otetaan kantaa riittävän selkeästi NIS2-direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa.

Suomen Erillisverkot Oy pitää tärkeänä, että NIS2-direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa linjatut soveltamisalan ulkopuolelle jätetyt kansalliseen turvallisuuteen liittyvät toimijat tullaan huomioimaan myös CER-direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa samojen periaatteiden mukaisesti. Mikäli NIS2-direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle on tarkoitus jättää turvallisuusverkkotoimintaan liittyvät palveluntuottajat ja -käyttäjät, tulee tämä poissulkeminen tehdä myös CER-direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa.

Mahdollisina haasteina Suomen Erillisverkot Oy on tunnistanut tilanteet, joissa Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryritysten erityisasemaa ja toimintaa kansallisen turvallisuuden, yleisen turvallisuuden, puolustuksen tai lainvalvonnan alalla liittyvissä tehtävissä ei huomioida NIS2-direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa ja kansallinen sääntely muodostuisi Suomen Erillisverkot Oy:n tai niiden tytäryritysten kannalta tulkinnanvaraiseksi jo soveltavuudeltaan. Tulkinnanvarainen soveltaminen voisi johtaa myös siihen, että kansallisen sääntelyn soveltaminen kohdistaisi Suomen

Erillisverkot Oy:lle tai sen tytäryrityksille vaatimuksia, jotka ovat ristiriidassa Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryritysiin kohdistuvan muun lainsäädännön ja sopimusvelvoitteiden kanssa. Erityisen haastavana koetaan tilanne, jossa Suomen Erillisverkot Oy:n kansallista turvallisuutta tuottavaan asiakkaaseen NIS2 -direktiiviä ei sovelleta, mutta Suomen Erillisverkot Oy:llä tai sen tytäryrityksellä olisi NIS2-direktiivin asettamia vaatimuksia esim. raportoinnin suhteen.

Suomen Erillisverkot Oy pitää haasteena myös sitä, että myös CER -direktiivi voi kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä tulla sovellettavaksi Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryrityksiin, mikäli Suomen Erillisverkot Oy tai sen tytäryritykset määrittellään CER-direktiivin mukaiseksi kriittiseksi toimijaksi. CER direktiivin soveltamisen suurin merkitys lienee Suomen Erillisverkot Oy:n kannalta siinä, että tämän kautta NIS 2 -direktiivi tulisi sovellettavaksi Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryrityksiin.

Suomen Erillisverkot Oy ja sen tytäryritykset tuottavat seuraavia erityislainsäädännössä määrättyjä julkisia hallintotehtäviä:

- Turvallisuusverkkotoiminta (laki julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta (10/2015), jäljempänä turvallisuusverkkolaki),
- Sijainti- ja näyttöpalvelut (Laki verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä 22.4.2016/276, jäljempänä yhteisrakentamislaki),
- Kytkenän suorittaja (Laki sotilastiedustelusta 26.4.2019/590),
- PRS-palveluoperaattori (Laki sähköisen viestinnän palveluista 7.11.2014/917)

Suomen Erillisverkot Oy katsoo, että NIS2 -direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa tulisi selkeästi ilmaista, että lakia ei sovelleta Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryrityksiin siltä osin, kun ne tuottava turvallisuusverkkolaissa tai muussa erityislainsäädännössä määriteltyä kansalliseen turvallisuuteen liittyvää julkista hallintotehtävää.

CER-direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa tulisi myös samalla tavalla huomioida Suomen Erillisverkot Oy:n ja sen tytäryrityksien tuottama kansalliseen turvallisuuteen liittyvä erityistehtävä sekä sillä perusteella Suomen Erillisverkot Oy ja sen tytäryritykset tulisi sulkea pois CER-direktiivin kansallisen soveltamisalan ulkopuolelle.

Riskienhallintavelvoitetta koskevat huomiot

Suomen Erillisverkot Oy:llä ei ole lausuttavaa.

Raportointivelvoitetta koskevat huomiot

Mikäli NIS2 -direktiivi tulisi jostain syystä sovellettavaksi Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryritysten toimintaan, ei raportointivelvoite saa vaarantaa Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryritysten asiakkaiden luottamuksellisia tietoja.

Valvontaa koskevat huomiot

Mikäli NIS2 -direktiivi tulisi jostain syystä sovellettavaksi Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryritysten toimintaan, ei valvonta saa vaarantaa Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryritysten asiakkaiden luottamuksellisia tietoja.

Seuraamusmaksua koskevat huomiot

Suomen Erillisverkot Oy:llä ei ole lausuttavaa.

CSIRT-yksikön tehtäviä koskevat huomiot

Suomen Erillisverkot Oy pitää hyvänä ja kannatettavana, että viranomaisten välillä tapahtuvaa uhkatiedon vaihtoa helpotetaan ja se mahdollistetaan lainsäädännöllisesti.

Tiedonhallintalakea ja täytäntöönpanoa julkishallinnossa koskevat huomiot

Suomen Erillisverkot Oy ja tytäryritykset ovat toimijoita, jotka tarjoavat palveluja yksinomaan julkishallinnon toimijoille, jotka harjoittavat toimintaa kansallisen turvallisuuden, yleisen turvallisuuden, puolustuksen tai lainvalvonnan alalla.

Tiedonhallintalaki 4 a luku

Hallituksen esityksen sivun 156 viimeisen kappaleen mukaan:

”Direktiivin 2 artiklan 7 kohdan mukaan direktiiviä ei sovelleta julkishallinnon toimijoihin, jotka harjoittavat toimintaa kansallisen turvallisuuden, yleisen turvallisuuden, puolustuksen tai lainvalvonnan alalla, mukaan lukien rikosten ennalta estäminen, tutkiminen, paljastaminen ja rikoksiin liittyvät syytetoimet. Direktiivin johdanto-osan kappaleen 8 mukaan: ”julkishallinnon toimijoista olisi jätettävä direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle ne, jotka harjoittavat toimintaa pääasiassa kansallisen turvallisuuden, yleisen turvallisuuden, puolustuksen tai lainvalvonnan alalla, mukaan lukien rikosten ennalta estäminen, tutkiminen, paljastaminen ja rikoksiin liittyvät syytetoimet.”

Lisäksi Hallituksen esityksen sivulla 157 ensimmäisessä kappaleessa todetaan seuraavasti:

”Tämän perusteella lain 4 a luvun soveltamisalasta rajattaisiin pois sellaiset valtion viranomaiset ja laitokset, jotka harjoittavat toimintaa mainituilla aloilla. Näin ollen 4 a lukua ei sovellettaisi

Puolustusvoimiin, Puolustuskiinteistöihin, poliisin hallinnosta annetussa laissa (110/1992) tarkoitettuihin poliisiyksikköihin (poliisiyksiköjä ovat mainitun lain 1 §:n mukaan Poliisihallitus ja sen alaiset yksiköt sekä suojelupoliisi), Rajavartiolaitokseen, Tullin rikostorjuntaan, Syyttäjälaitokseen, eikä turvallisuusverkkolaisissa tarkoitettuun turvallisuusverkon palvelutuotantoon ja palvelujen käyttöön. Turvallisuusverkon palvelutuotantoon ja käyttöön kohdistuva rajausta tarkoittaisi sitä, että 4 a lukua ei sovellettaisi Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin turvallisuusverkkolain mukaiseen toimintaan. Suomen Erillisverkot Oy:öön 4 a lukua ei sovellettaisi ilman turvallisuusverkkorajaustakaan, sillä Suomen Erillisverkot Oy ei kuulu mihinkään viranomaisryhmään, joihin 4 a lukua 3 §:n alun pääsäännön mukaan sovellettaisiin.”

Suomen Erillisverkot Oy pitää hyvänä ja kannatettavana, että hallituksen esityksen mukaan tiedonhallintalain 4 a lukua ei tule soveltaa Suomen Erillisverkot Oy:n.

Suomen Erillisverkot Oy toivoo, että NIS2 -direktiivin kansallinen täytäntöönpano ja soveltamisala olisi selkeä, eikä siihen jäisi tarpeettomasti tulkinnanvaraisuutta. Suomen Erillisverkot Oy toivoo kansalliseen täytäntöönpanoon selkeää kirjausta ja kannanottoa siitä, että Suomen Erillisverkot Oy:n ja sen tytäryrityksiin ei sovelleta tiedonhallintalain 4 a lukua.

Tiedonhallintalaki 18 §

Suomen Erillisverkot Oy ja sen tytäryritykset tuottavat seuraavia erityislainsäädännössä määrättyjä julkisia hallintotehtäviä:

- Turvallisuusverkkotoiminta (laki julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta (10/2015), jäljempänä turvallisuusverkkolaki),
- Sijainti- ja näyttöpalvelut (Laki verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä 22.4.2016/276, jäljempänä yhteisrakentamislaki),
- Kytkenän suorittaja (Laki sotilastiedustelusta 26.4.2019/590),
- PRS-palveluoperaattori (Laki sähköisen viestinnän palveluista 7.11.2014/917)

Suomen Erillisverkot Oy ja sen tytäryritykset harjoittavat turvallisuuden ja varautumisen kannalta kriittistä toimintaa yhteistyössä turvallisuusluokittelevien viranomaisten kanssa. Suomen Erillisverkot Oy pitää tärkeänä, että tiedonvaihdossa ja yhteistyössä asiakirjoja turvallisuusluokittelevien viranomaisten kanssa on olemassa yhtenäiset vaatimukset asiakirjojen luokittelusta, merkitsemisestä ja niiden käsittelystä noudatettavista menettelyistä. Nykyinen tilanne, jossa Suomen Erillisverkot Oy ja sen tytäryritykset eivät saa tehdä tiedonhallintalain 18 §:n mukaista turvallisuusluokiteltua aiheuttaa paljon epäselvyyttä ja sekaannusta sekä organisaation sisällä että yhteistyötä tekevien viranomaisten keskuudessa.

Suomen Erillisverkot Oy kokee erittäin toivottavana muutoksena tiedonhallintalain 18 § muutoksen. Toivomuksena kuitenkin olisi, että tiedonhallintalain 18 §:ään tehtävä muutos koskisi Suomen Erillisverkot Oy:n ja sen tytäryritysten kaikkia julkisia hallintotehtäviä, eikä ainoastaan turvallisuusverkkolaissa tarkoitettua tehtävää.

Mikäli tiedonhallintalakia muutetaan siten, että turvallisuusluokitteluvollisuus koskee ainoastaan Suomen Erillisverkot Oy:tä ja sen kokonaan omistamia tytäryhtiöitä niiden hoitaessa turvallisuusverkkolaissa tarkoitettuja tehtäviä, ei osaan julkisista hallintotehtävistä voida soveltaa edelleenkään turvallisuusluokittelua. Tämä aiheuttaisi entistä enemmän sekaannusta ja epätietoisuutta asiakirjojen luokitteluun liittyen Suomen Erillisverkot Oy:n ja sen tytäryritysten sisäisessä toiminnassa sekä toimiessa viranomaisten kanssa.

Suomen Erillisverkot Oy toivoo, että turvallisuusluokitteluun liittyvät käytännöt selkeytyisi ja Suomen Erillisverkot Oy:llä ja sen tytäryrityksillä olisi oikeus ja velvollisuus käyttää turvallisuusluokittelua kaikissa julkisissa hallintotehtävissään, eikä ainoastaan niissä, jotka liittyvät turvallisuusverkkotoimintaan.

Suomen Erillisverkot Oy ehdottaa, että tiedonhallintalain 18 §:ää laajennetaan Suomen Erillisverkot Oy:n osalta seuraavasti:

”Valtion virastoissa, laitoksissa ja valtion liikelaitoksissa toimivien viranomaisten, tuomioistuimien ja valitusasioita käsittelemään perustettujen lautakuntien sekä Suomen Erillisverkot Oy:n ja sen kokonaan omistamien tytäryhtiöiden niiden hoitaessa erityislainsäädännössä määrättyjä julkisia hallintotehtäviä on turvallisuusluokiteltava asiakirjat ja tehtävä niihin turvallisuusluokkaa koskeva merkintä sen osoittamiseksi, minkälaisia tietoturvallisuustoimenpiteitä asiakirjaa käsiteltäessä noudatetaan.”

Verkkotunnusvälittäjiä koskevat huomiot

Suomen Erillisverkot Oy:llä ei ole lausuttavaa.

Kumottavaksi ehdotettuja säännöksiä koskevat huomiot

Suomen Erillisverkot Oy:llä ei ole lausuttavaa.

Vaikutustenarviointia koskevat huomiot

Suomen Erillisverkot Oy:llä ei ole lausuttavaa.

Muut huomiot ja avoin palaute esityksestä

Suomen Erillisverkot Oy:llä ei ole lausuttavaa.

Koljonen Anne
Suomen Erillisverkot Oy